

Зоряна Вікторівна Трофимчук – студентка III курсу
*Барського гуманітарно-педагогічного коледжу імені
Михайла Грушевського*

*Науковий керівник: Лариса Володимирівна Швець – викладач правових
дисциплін Барського гуманітарно-педагогічного коледжу
імені Михайла Грушевського*

АДВОКАТ У ГОСПОДАРЬКОМУ ПРОЦЕСІ

Участь адвоката в судовому процесі та господарському зокрема базується, в першу чергу, на нормах, що регламентують право на правничу допомогу. Сьогодні в Україні дане питання є актуальним, оскільки Конституцією України введено монополію адвокатів на представництво у суді, у тому числі у господарському суді.

Окрім проблемні питання участі адвоката у господарському процесі вивчали В. Е. Беянович, Я. П. Зейкаа, О. В. Синекий, Д. П. Фіолевський, В. І. Ямковий та ін.

Так, статтею 59 Основного Закону передбачено: «Кожен має право на професійну правничу допомогу. У випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно. Кожен є вільним у виборі захисника своїх прав». Ст. 131² визначає, що для надання професійної правничої допомоги в Україні діє адвокатура. Незалежність адвокатури гарантується. Засади організації і діяльності адвокатури та здійснення адвокатської діяльності в Україні визначаються законом. Виключно адвокат здійснює представництво іншої особи в суді, а також захист від кримінального обвинувачення [1].

Такі зміни не відбуватимуться одночасно в усіх судових інстанціях. Змінами до Конституції передбачено поетапне запровадження представництва адвокатами в судах: у Верховному Суді та судах касаційної інстанції – з 1 січня 2017 року, у судах апеляційної інстанції – з 1 січня 2018 року, у судах першої інстанції – з 1 січня 2019 року. Представництво органів державної влади та органів місцевого самоврядування в судах виключно адвокатами здійснюватиметься з 1 січня 2020 року.

Господарський процесуальний кодекс окремо не регламентує питання участі адвоката в господарському процесі. До адвоката за правовою допомогою можуть звертатися три категорії суб'єктів: юридичні особи, їх відособлені підрозділи, фізичні особи [2].

У правовій доктрині висловлюється дві точки зору, що визначають правове становище представника юридичної особи в господарському процесі. Прихильники першої схиляються до думки, що юридична особа безпосередньо бере участь у справі через свій орган (директора). Згідно з другим підходом, представництво юридичної особи в суді здійснюють

органи юридичної особи або уповноважені представники, тобто ставиться знак рівності між представником та органом юридичної особи [3].

Ст. 28 Господарського процесуального кодексу України (далі – ГПК України) встановлено таке: «Справи юридичних осіб у господарському суді ведуть їх органи, що діють у межах повноважень, наданих їм законодавством та установчими документами, через свого представника. Представниками юридичних осіб можуть бути також інші особи, повноваження яких підтверджуються довіреністю від імені підприємства, організації. Громадяни можуть вести свої справи в господарському суді особисто або через представників, повноваження яких підтверджується нотаріально посвідченою довіреністю». Юридичні особи, суб'єкти господарювання, беруть участь у справі через свій орган (директора) або представника, який діє на підставі довіреності. Таким представником здебільшого виступає штатний юрист підприємства. Відповідно до ч. 5 вказаної статті ГПК України адвокати теж можуть виступати представниками в господарському процесі поряд з іншими особами, уповноваженими у встановленому законом порядку на здійснення представництва [2].

Святоцька В. О. вважає, що найбільшою проблемою на сьогоднішній день, є фактично низький відсоток господарських справ в адвокатській практиці. З одного боку, така ситуація вбачається цілком закономірною з огляду на те, що інтереси юридичної особи в суді представлять юристи, які знаходяться у трудових відносинах із нею [3].

Це пов'язано з тим, що сьогодні в Україні існує багато підприємств, установ та організацій різних організаційно-правових форм та форм власності. Залежно від обсягів діяльності чи виробництва, їх керівництво створює відповідні юридичні відділи, до складу яких може входити від одного до кількох десятків юристів. Працюючи на даному підприємстві юристи вивчають специфіку та особливості роботи даного підприємства. Допомога корпоративних юристів буде не менш професійною чи правничою, ніж допомога адвоката.

До внесення відповідних змін у Господарський процесуальний кодекс «адвокатська монополія» не може бути запроваджена автоматично. При цьому Господарський процесуальний кодекс повинен не лише формально визначати правила представництва, але й регулювати ситуацію, коли сторона процесу, у зв'язку з певними причинами, не може забезпечити своє представництво адвокатом. Це може відбуватися з різних причин, а саме: відсутність коштів, відсутність вільних адвокатів, відсутність адвокатів, які є спеціалістами у певних сферах (фондовий ринок, банківська справа тощо).

Отже, реформуючи законодавство, потрібно враховувати досвід інших юрисдикцій. Також необхідно враховувати внутрішні фактори, особливості, економічну обстановку, готовність людей, бізнесу, держави, суспільства до змін та реальну потребу в них.

Література

1. Конституція України Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Господарський процесуальний кодекс: Закон України від 06.11.1991 № 1798-ХІІ : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua
3. Зейкан Я.П. Захист у господарській справі : науково-практичний коментар. – К. : КНТ, 2010. – 536 с.
4. Святоцька В.О. Специфіка правового статусу адвоката та проблемні питання його участі у господарському процесі: аналіз українського законодавства та адвокатської практики / В.О. Святоцька // Прикарпатський юридичний вісник. – 2015. – № 1(7). – С. 33-37.

Роман Сергійович Южека – студент юридичного факультету Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: Володимир Володимирович Приловський – старший викладач кафедри цивільно-правових дисциплін Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ІСНУВАННЯ ТА ЗАПОБІГАННЯ СТВОРЕННЮ «ФІКТИВНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА» В УКРАЇНІ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

На сучасному етапі розвитку нашої держави все більше питань постає з приводу законності та порядку в підприємницькій діяльності. Адже з появою нелегального ринку з'являються фіктивні (тіньові) підприємництва. Протягом останніх років спостерігається активне проникнення організованих злочинних угруповань у підприємницьку діяльність та створення ними фіктивних підприємницьких організацій.

Дослідженням проблеми розвитку фіктивного підприємництва в Україні та відповідальності за ці діяння займалися такі вчені, як В. М. Кміть, Ю. В. Опалінський, В. В. Хахулін та інші, у працях яких розглядається проблематика визначення поняття «фіктивного підприємництва» та особливості впливу його на різні сфери економіки, але й досі на сьогоднішній день тема залишається актуальною.

Відповідно до положень ст. 42 Основного Закону України (Конституції України) кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом. Підприємницька діяльність депутатів, посадових і